

Majandus- ja tööstusministri määruse „Ministri määruste muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõike 2 alusel.

Perioodi 2021–2027 struktuurifondide toetuste andmist ja kasutamist korraldavaid määrusi on vaja muuta, et saaks rakendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 (edaspidi ka *ühissätete määrus*) artiklist 65 tulenevat kestuse nõude leevendust väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele kolme aasta jooksul. Kestuse nõude sisu seisneb selles, et toetuse tulemusel loodud investeering peab säilima teatud aja jooksul pärast toetuse saamist. Ühissätete määruse kohaselt on kestuse nõude kohaldamise aeg viis aastat projekti lõppmakse tegemisest arvates. Samas artiklis on sätestatud, et väikese ja keskmise suurusega ettevõtja (edaspidi *VKE*) puhul võib liikmesriik lühendada kestuse nõude kohaldamist kolmele aastale. Muudatusega võetakse kasutusele VKE-le kohalduv erand, mis vähendab toetuse saaja halduskoormust. Samuti väheneb mõnevõrra rakendusüksuse koormus, kuna nõude kontrollimise aeg lüheneb.

Eelnõu sisaldab ka tehnilise iseloomuga muudatusi, millega parandatakse määrustes esinevad ebatäpsused ja kõrvaldatakse viitevigadest tulenev ebaselgus. Toetuse andmise sisulised tingimused jäävad samaks. Muudatused aitavad tagada regulatsiooni üheselt mõistetavuse, kooskõla kehtiva õigusraamistikuga ja aidatakse kaasa toetuse saajate võrdsele kohtlemisele.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi strateegiasakonna välisvahendite õiguse nõunik Terje Kleemann (5305 4377, terje.kleemann@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Ragnar Kass (ragnar.kass@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeetoimetanud Justiits- ja Digiministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Helen Noormägi (helen.noormagi@justdigi.ee).

1.3. Märkused

Eelnõuga muudetakse:

- 1) majandus- ja tööstusministri 23. jaanuari 2026. a määrust nr 2 „Ettevõtjate digitaliseerimise, reaalamajanduse lahenduste ja andmemajanduse kasutusjuhtude arendamise toetamine“ redaktsioonis RT I, 27.01.2026, 20;
- 2) majandus- ja infotehnoloogiaministri 29. veebruari 2024. a määrust nr 8 „Ettevõtja digitaliseerimise teekaardi toetus“ redaktsioonis RT I, 06.11.2024, 3;
- 3) ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 6. märtsi 2023. a määrust nr 14 „Ettevõtja tootearenduse toetuse andmise tingimused ja kord“ redaktsioonis RT I, 30.05.2025, 12;
- 4) ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 21. juuni 2022. a määrust nr 50 „Ida-Viru ettevõtluse investeeringute toetus“ redaktsioonis RT I, 27.01.2026, 23;

5) majandus- ja tööstusministri 7. jaanuari 2026. a määrust nr 1 „Kaitsetööstuse tootearenduse toetus“ redaktsioonis RT I, 09.01.2026, 41;

6) ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 10. veebruari 2023. a määrust nr 8 „Perioodi 2021–2027 innovatsiooni- ja arendusosaku toetuse andmise tingimused ja kord“ redaktsioonis RT I, 30.05.2025, 15;

7) majandus- ja tööstusministri 11. novembri 2024. a määrust nr 37 „Turismisektori tarkvarade liitumis- ja liidestamistoetuse taotlemise ja kasutamise tingimused ja kord“ redaktsioonis RT I, 15.08.2025, 3.

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga. Eelnõu toetab Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi eesmärki halduskoormuse vähendamiseks.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb seitsmest paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 muudetakse majandus- ja tööstusministri 23. jaanuari 2026. a määrust nr 2 „Ettevõtjate digitaliseerimise, reaalamajanduse lahenduste ja andmemajanduse kasutusjuhtude arendamise toetamine“. Muudatusega kõrvaldatakse viiteviga määruse § 22 lõike 2 punktis 3. Nimetatud sättes on ekslikult viidatud ühendmäärusele, kuid korrektne on viidata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2021/1060 (nn ühissätete määrusele). Lisaks kasutatakse sättes ekslikult lõppsaaja mõistet toetuse saaja asemel. Seetõttu sõnastatakse säte ümber, likvideerides selles esinevad vead. Muudatust rakendatakse tagasiulatuvalt alates määruse jõustumisest.

Eelnõu § 2 punktidega 1–3, § 3 punktiga 1, § 5 punktiga 1, § 6 punktiga 2 ja § 7 punktiga 1 muudetakse perioodi 2021–2027 struktuuritoetuse meetme määruseid ning VKE puhul lühendatakse ühissätete määrusest tulenevat kestuse nõude kohaldamist kolmele aastale. Muudatus vähendab toetuse saajate halduskoormust, kuna toetusega loodud investeeringut tuleb VKE-l viie aasta asemel säilitada kolme aasta jooksul.

Eelnõu § 2 punktiga 4, § 3 punktiga 2, § 5 punktiga 2, § 6 punktiga 3 ja § 7 punktiga 2 sätestatakse, et punktis 1 loodud võimalus rakendub tagasiulatuvalt alates määruse jõustumisest. Seega saab leevendust kohaldada ka varasematele taotlustele ja toetuse saajatele. Oluline on tagada, et sama toetusmeetme raames toetust saanud ettevõtjaid koheldaks võrdselt. Seetõttu on õiglane ja otstarbekas rakendada kolmeaastast kestuse nõuet ka juba toetust saanud ettevõtjatele.

Eelnõu §-ga 4 muudetakse ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 21. juuni 2022. a määrust „Ida-Viru ettevõtluse investeeringute toetus“. Määrusesse lisatakse rakendussätted, mis täpsustavad, et projekti abikõlblikkuse perioodi pikendamise ning tulemusnäitajate perioodi pikendamise osas määrusesse eelnevalt tehtud muudatused kohalduvad tagasiulatuvalt, võimaldades neid sätteid kohaldada kõikidele projektidele, sealhulgas neile, mis muudatuse jõustumise ajal juba käivad. Muudatus aitab tagada, et sama toetusmeetme raames toetust saanud ettevõtjaid koheldakse võrdselt.

Eelnõu § 6 punktiga 1 muudetakse ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 10. veebruari 2023. a määrust nr 8 „Perioodi 2021–2027 innovatsiooni- ja arendusosaku toetuse andmise tingimused ja kord“. Määrust muudetakse õigusselguse tagamiseks. Kehtiva määruse regulatsiooni kohaselt võib taotlejaks olla VKE. VKE mõiste on oma olemuselt aga lai ja hõlmab peale

äriühingute ka muid ettevõtlusvorme. Seega võidakse taotlejate ringi tõlgendada erinevalt. Samas ei ole määruse sihtrühm mittetulundusühingud, kuna nende õiguslikku vormi arvestades ei ole nende põhieesmärk majandustegevus. Muudatusega täpsustatakse taotleja nõudeid, sätestades sõnaselgelt, et toetuse taotlejaks saab olla äriühinguna tegutsev VKE. Selline täpsustus tagab, et taotleja määratlus on üheselt mõistetav nii taotlejate kui ka rakendusüksuse jaoks, ning aitab vältida edaspidiseid tõlgendusvaidlusi määruse kohaldamisel.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231/159, 30.06.2021, lk 159–706), mille artikli 65 lõikes 1 on sõnaselgelt sätestatud liikmesriigi õigus kehtestada väikesele ja keskmise suurusega ettevõtjale lühem kestuse nõude kohaldamise aeg.

Eelnõus planeeritud määruste muudatused ei mõjuta riigiabi reeglite kohaldumist.

4. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud, määruse rakendamise eeldatavad tulud ja määruse mõjud

Määruse rakendamisel on põhiroll Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusel, kes võtab vastu taotlusi, teeb vastavuskontrolli ja korraldab hilisemat hindamist, teeb otsuseid, maksab toetusi välja ja vajaduse korral nõuab tagasi.

Muudatus ei avalda vahetut mõju riigieelarve tuludele ega kuludele võrreldes meetme senise rakendamisega.

5. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

6. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Kliimaministeeriumile ja Riigi Tugiteenuste Keskusele ning arvamuse avaldamiseks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele ja ühtekuuluvuspoliitika fondide võrdõiguslikkuse kompetentsikeskusele. Samuti edastati eelnõu arvamuse avaldamiseks ühtekuuluvuspoliitika 2021–2027 rakenduskava seirekomisjonile ja Euroopa Komisjonile. Kooskõlastuse käigus esitatud tähelepanekud on esitatud seletuskirja lisas.